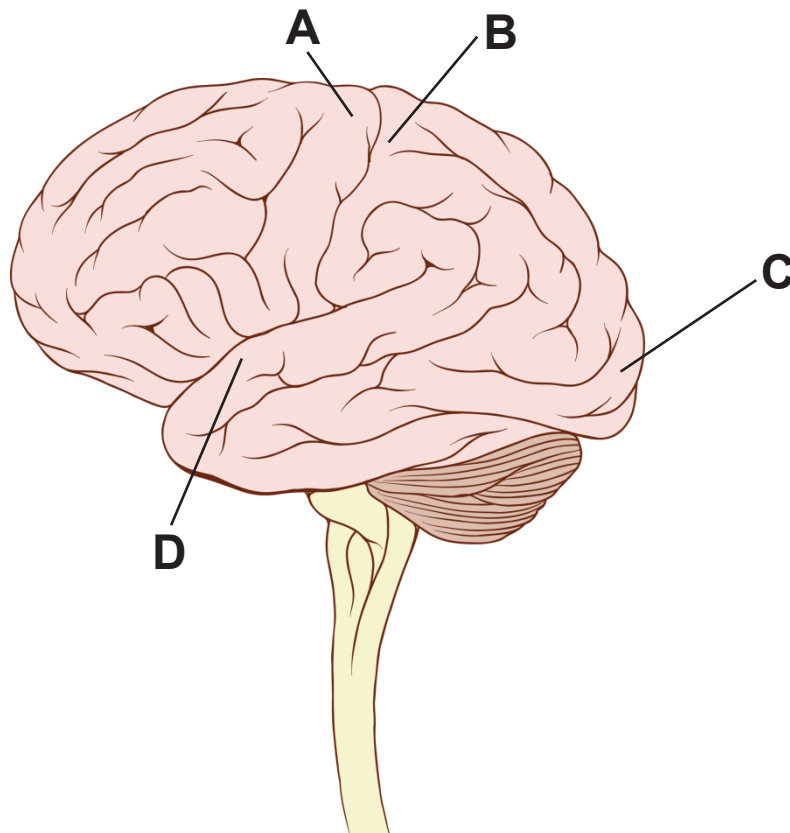

Enintään 6 tehtävään saa vastata. Tehtävät arvostellaan pistein 0–6, paitsi muita vaativammat, +:lla merkityt jokeritehtävät, jotka arvostellaan pistein 0–9. Moniosaisissa, esimerkiksi a-, b- ja c-kohdan sisältävissä tehtävissä voidaan erikseen ilmoittaa eri alakohtien enimmäispistemäärät.

1. Mitä tarkoitetaan lapsen temperamentilla, ja miten se vaikuttaa yksilön kehitykseen?
2. Silmä on valoon reagoiva elin. Aistimisella tarkoitetaan aistinelimen reagointia ärsykkeeseen, jolloin sensoriset hermosolut muuntavat ärsykkeen sisältämän energian hermoimpulsiksi. Havaitsemisella tarkoitetaan vaihetta, jossa aivot käsittelevät aistien vastaanottamaa tietoa ja ärsykkeestä ja sen ominaisuuksista syntyy psyykinen kokemus. Arvioi ihmisen näköhavainnon luotettavuuteen vaikuttavia tekijöitä.
3. Mihin toimintoihin kuvassa esitetyt, kirjaimilla (A, B, C, D) merkityt hermoston rakenteet keskeisimmin liittyvät? Nimeä rakenne ja selitä siihen keskeisimmin liittyvä toiminto. Kustakin oikeasta vastauksesta saa 1½ pistettä.

4. Kansainvälisen ICD-10-tautiluokituksen mukaan traumaperäisellä stressihäiriöllä tarkoitetaan mielenterveyden häiriötä, joka kehittyy viivästyneenä tai pitkittyneenä vasteena rasittavaan, poikkeuksellisen uhkaavaan tai tuhoisaan tapahtumaan tai tilanteeseen, joka todennäköisesti aiheuttaisi voimakasta ahdistuneisuutta melkein kenessä tahansa. Esimerkkejä tällaisista tapahtumista ovat ihmisen aiheuttamat tuhot tai luonnonkatastrofit, sotatila, vakava onnettomuus, väkivaltaisen kuoleman näkeminen ja kidutuksen, terrorismin, raiskauksen tai muun rikoksen uhriksi joutuminen. Häiriö ilmenee traumaan liittyvinä painajaisunina ja takaumina, tunteiden ja huomiokyvyn latistumisena, eristäytyneisyytenä, autonomisena ylivireytenä ja säpsähtämisreaktioina. Häiriön kulku on aaltoileva, mutta useimmat toipuvat siitä.

Traumaperäisen stressihäiriön diagnostiset kriteerit ovat seuraavat:

- A. Henkilöä on kohdannut poikkeuksellisen uhkaava tai katastrofaalinen (lyhyt- tai pitkäaikainen) tapahtuma, joka todennäköisesti aiheuttaisi voimakasta ahdistuneisuutta kelle tahansa.
- B. Tapahtumaan liittyen ilmenee jokin seuraavista:
- (1) jatkuvia muistikuvia
  - (2) hetkellisiä voimakkaita takaumia
  - (3) painajaisunia
  - (4) ahdistuneisuutta olosuhteissa, jotka muistuttavat koetusta tapahtumasta
- C. Henkilö pyrkii välttämään joutumista olosuhteisiin, jotka muistuttavat koetusta tapahtumasta, eikä tällaista välttämistä ollut ennen traumaattista tapahtumaa.
- D. Vähintään toinen seuraavista:
- (1) Kykenemättömyys muistaa osittain tai kokonaan joitakin keskeisiä asioita traumaattisesta tapahtumasta
  - (2) Jatkuvat psyykkisen herkistymisen ja ylivireyden oireet; vähintään kaksi seuraavista:
    - (a) unettomuus
    - (b) ärtymys tai vihanpuuskat
    - (c) keskittymisvaikeudet
    - (d) lisääntynyt valppaus tai varuillaan oleminen
    - (e) liiallinen säpsähtely
- E. Häiriö täyttää kriteerit B, C ja D kuuden kuukauden sisällä traumaattisesta tapahtumasta tai sellaisen ajanjakson päättymisestä.

Pohdi traumaperäiseen stressihäiriöön liittyviä oireita psykofyysisestä, kognitiivisesta ja sosioemotionaalista näkökulmasta.

5. Vertaile kahta erilaista psykoterapiamuotoa masennuksen hoidossa.
6. Vertaile toisiinsa Jean Piaget'n ja Lev Vygotskin käsityksiä ihmisen oppimisesta.
7. Opiskelija tulee koulupsykologin vastaanotolle kertomaan huolenaiheestaan: ”Minua pyydettiin pitämään puhe koulun kevätjuhlassa, koska sain stipendin. Tein kaikkeni kieltäytyäkseni. Yritin selittää, etten voi kuvitellakaan puhuvani suuren joukon edessä. Näyttäisin tyhmältä, ääneni murtuisi ja kuulostaisi ihan kamalalta. Opettajat ja vanhempani kuitenkin painostivat niin, ettei auttanut kuin suostua. Esitykseen on nyt pari viikkoa. Olen yrittänyt olla ajattelematta koko kammottavaa asiaa. Nukkumaan mennessä se alkaa kuitenkin pyöriä väkisinkin mielessä niin, etten saa iltaisin millään unta. Kun vain ajattelenkin tuota esitystä, minua alkaa ahdistaa, sydän hakkaa, hikoilen ja tärisen. Miten ihmeessä onnistun selviämään esityksestä hengissä?”

Analysoi opiskelijan tilannetta psykologisen tiedon näkökulmasta. Mitä neuvoja voisit antaa hänelle esiintymistilanteeseen valmistautumiseksi?

8. Älykkyyttä pidettiin aikaisemmin usein yhtenäisenä psyykkisen suorituskyvyn mittana (nk. yleisälykkyyys). Nykyisin kuitenkin tunnustetaan monien erilaisten älykkyyden ulottuvuuksien tai muotojen esiintyminen. Valitse kaksi älykkyyden ulottuvuutta, joilla on erityisen suuri merkitys joillakin elämänalueilla. Kuvaile kyseisten älykkyyden muotojen ilmenemistä ja perustelee valintasi.
- +9. Pohdi sanontaa ”Ihminen on oman onnensa seppä”. Mitä perusteita voit esittää sanontaan sisältyvän väitteen puolesta ja sitä vastaan?
- +10. Suomen virallisen tilaston mukaan viimeisten kahdenkymmenen vuoden aikana raskausaikana tupakoivia on ollut kaikista synnyttäjistä noin 16 %. Vuonna 2011 raskausaikana tupakoivia oli 15,8 %. Tarkasteltaessa eri-ikäisiä synnyttäjiä on havaittu, että vuonna 2011 alle 20-vuotiaista synnyttäjistä lähes joka toinen ja yli 35-vuotiaista synnyttäjistä 9 % tupakoi raskauden aikana. (Perinataalitalasto – synnyttäjät, synnytykset ja vastasyntyneet, 2011.)

Laadi suunnitelma tutkimukseen, jossa selvitetään äidin raskaudenajan tupakoinnin vaikutusta lapsen kognitiiviseen kehitykseen.